

Vnější obchodní vztahy do 1990

- **monopol státu** v oblasti vnějších hospodářských vztahů
- **stát** je subjektem, který **realizuje** zahraniční obchod
- podniky zahraničního obchodu – sice právně samostatné PO, ale vlastněné 100% státem, zřízené za účelem výkonu zahraničně obchodní činnosti.
- stát ovšem neodpovídal za závazky těchto podniků

- od 1990 velká část právní úpravy postupně rušena

Vnější obchodní vztahy do 2004

- od 1992 – obchodovat se zahraničními subjekty mohou všichni podnikatelé, pokud zákon nestanovil jinak (vojenský mat.)
- základní důvody změn = převzetí závazků ve WTO a přidružení k ES (Dohoda o přidružení)
- I přes značnou liberalizaci si stát uchovává vliv na pohyb zboží přes hranice (politické i ekonomické důvody).
- Další podstatná změna – v 2004, členství v ES

Prameny úpravy

- 62/2000 Sb., o opatření při dovozu a vývozu výrobků a o licenčním řízení = po vstupu do ES se již **nepoužívá**
- 38/1994 Sb., o obchodu s vojenským mat.
- 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší
- 185/2001 Sb., o odpadech
- 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty
- 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy
- 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a produkty
- 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí

Otázka exterritoriality

- Výchozí koncepcí pro aplikaci vnitrostátního práva je jeho **teritoriální omezení**. U soukromého práva víceméně funguje. U práva veřejného stát v některých případech nárokuje jeho **exterritorialitu**.
- Principy zdůvodnění :
  - doktrína **účinků** = jednání sice v zahraničí, ale účinky vyvolává uvnitř území státu (v ES např. hospodářská soutěž; typické pro USA)
  - princip **personality** = účinky na příslušníky daného státu. Opět problém s USA, které zastávají teorii většinového vlastníka. V ostatních státech se uplatňují koncepce sídla nebo inkorporační. USA navíc hodnotí jednání svých občanů v zahraničí podle svého práva. Obvykle je rozhodující právo místa realizace jednání.
  - princip **ochrany** = ochrana před jednáním proti národní bezpečnosti
  - princip **univerzality** = postihování únosů, pirátských útoků

Vnější obchodní politika ES

- tato oblast patří do „společné obchodní politiky“ upravené již Smlouvou o ES, čl. 131 – 134.
- zásada **asimilace** = je-li jednou zboží dovezeno, požívá nadále výhod jednotného vnitřního trhu.
- zásada **jednoty** = stanoven jednotný režim pro dovoz i vývoz
- čl. 131 – existence celní unie
- čl. 132 – harmonizace podpor vývozu do třetích států
- čl. 133 – jednotné zásady spol.obch.politiky zejména co se týče celních sazeb, uzavírání celních dohod, vývozní politiky, sjednocování liberalizačních opatření.
- čl. 134 – odklon obchodu

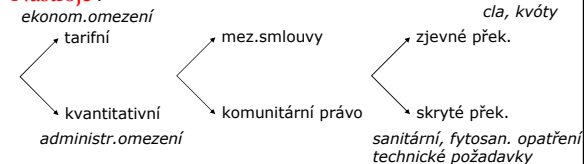
Pravomoci ES

- **výlučné** = členské státy nemohou přijímat vlastní úpravu, ledaže k tomu jsou komunitární normou zmocněny.
- **smíšené** = členské státy mohou přijímat vlastní úpravu.
- koncepce výlučné pravomoci = z judikatury ESD
- oblast **GATT** = **celé ve výlučné pravomoci**
- oblast **GATS** = **výlučná pravomoc** na služby poskytované bez mezinárodního přemístování objednatelů a poskytovatelů (poskytované prostřed. Internetu nebo korespondenčně)
- oblast **TRIPS** = **výlučná pravomoc** na opatření na hranicích (zabavování padělaného/pirátského zboží)
- Dohody o zemědělství, sanitární a fytosanitární opatření, technické překážky obchodu = **celé ve výlučné pravomoci**

Vnější obchodní politika ES

Cíl = kontrola kvantity dovozu a maximalizace kvantity vývozu za dodržení shodných podmínek pro všechny osoby podnikající na území ES a v rámci závazků přijatých ve WTO.

Nástroje :

Autonomní nástroje obch. politiky - CLA

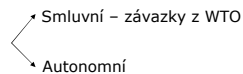
Cílem Smlouvy o EHS = vytvoření **celní unie**, tj. prostoru, v jehož rámci se obchoduje bez překážek (čl. 23 Smlouvy ES) a zároveň existuje jednotná celní politika vůči třetím státům (společný celní sazebník – čl. 26 Smlouvy ES)

Provedeno předpisy :

- ❑ **nařízení 2913/92, celní zákoník** – sjednocení evropského a národního práva, jednotně definuje pojmy
- ❑ **nařízení 2658/87, celní sazebník** – jeden ze zákl.prvků systému, možné odchylky nahoru (ochrana) i dolů (preference)
- ❑ nařízení 918/83, o systému Společenství pro osvobození od cla
- ❑ nařízení 1719/2005, systém všeobecných celních preferencí

Celní projednávání

- ❑ začlenění zboží pod položku celního sazebníku
- ❑ **výpočet celní hodnoty** - důležité pro správné vyměření cla. Vychází ze skutečné hodnoty zboží. V CZ jsou stanoveny způsoby určení. Pravidla jsou převzata z GATT 1994.
- ❑ **stanovení původu zboží** – rozlišuje se nepreferenční a preferenční původ zboží.
- ❑ **vyměření cla**
  - Valorická (hodnotová)
  - Specifická
  - Smišená – alternativní povinnost se stanovením minima a maxima
  - Pohyblivá – clo je závislé na ceně

Všeobecný systém preferencí

- ❑ vůči rozvojovým státům, v rámci WTO, na 10 let dopředu
- ❑ vyloučeny některé zemědělské výrobky, textil, obuv, ocel (pro rozvojové země nejzajímavější komodity).
  - Produkty jsou rozděleny na **senzitivní** (zem.produkty) a **nesenzitivní** (prům.výrobky). Tyto jsou osvobozeny od cel, nebo je clo omezeno.
- ❑ Země realizující zákazy nucených prací a práce dětí, event. ochranu životního prostředí = další zvýhodnění.
- ❑ Nejméně rozvinuté země – bezcelní přístup s výjimkou zbraní. Dočasné výjimky na banány, rýži, cukr.

Suspense a kvóty

- ❑ **suspense/kvóta** = výjimka z povinnosti platit clo
  - ↳ částečná nebo úplná
  - ↳ uplatňující se na určité množství zboží (**kvóta**) nebo na nelimitované množství (**suspense**)
- ❑ snaha o podporu zájmů výrobců z ES. Cíl = podpora ekon.aktivity, podpora soutěže. Netýká se **antidamping. cel**.
- ❑ Předmětem = suroviny, polotovary, součástky, které **nejsou v ES dostupné**.
- ❑ Žádají členské státy jménem výrobců.

Dovozy do ES

- ❑ na jedné straně **neomezený dovoz** ze třetích států, na druhé straně požadavek na **ochranu zájmů** ES/subjektů z ES
- ❑ snaha řídit druh a množství dovozu a v rámci dovolených mezí tak chránit průmysl států ES
- **Obecná úprava** – nař. 519/94, o dovozu z určitých třetích zemí
- **Přechodná, časově omezená** úprava na dovoz z **Číny** – nař. 427/03
- **Zvláštní úprava** o dovozu **textilu**

Obecná úprava dovozu

Dovoz by měl být ze třetích zemí neomezený, krom ochranných opatření. Podmínkou jejich uvalení je proběhnutí **informačního a konzultačního postupu a vyšetřování**.

↓
Informovat Komisi o nebezpečných trendech v dovozu, které by mohly vyžadovat zavedení ochr. opatření. Musí vždy předcházet zavedení ochr. opatření.

↓
Zjistit, zda dovozy urč. výrobku způsobují nebo mohou způsobit vážnou újmu výrobcům v ES. Musí předcházet zavedení ochr. opatření s výjimkou dočasného.

Dohled = jestliže vývoj dovozu urč. výrobku naznačuje možnost hrozby vážné újmy výrobcům v ES, může být realizován statistický dohled nebo kontrola před dovozem. Omezená doba platnosti. Pro propuštění do volného oběhu je nutné předložení kontrolního dokumentu.

Ochranné opatření

Rozdíly podle toho, zda se jedná o členský stát WTO nebo stát stojící mimo.

2 podmínky (je-li stát z WTO, musí být splněny obě) :

- Zboží je dováženo ve zvýšeném množství
- Výrobcům v ES to působí nebo hrozí způsobit vážnou újmu.

Komise poté může :

- Omezit dobu platnosti kontrolního dokladu
- Podmínit propuštění do volného oběhu vydáním dovozního povolení. Volný dovoz se tak mění na **regulovaný**. Jedná se zejména o **dovozní kvóty**.
- Mohou zasahovat celé území ES, i jen některé regiony.
- Délka 4 roky, možností prodloužení, ... na max. 8 let.

Dovoz z Číny – nař. 427/2003/ES

Spec. regulace na dovoz z Číny je možná vzhledem k tomu, že závazky ve WTO umožňují odlišný přístup.

Nevztahuje se na textil a oděvy.

Platnost do 2013.

Pokud podoba cel – vybírají se odděleně od ostatních cel.

Textil a oděvy

Velice citlivá oblast, zejména u dovozu z Asie. K regulaci se využívají :

- Množstevní limity
- Sledování dovozu v systému dvojí kontroly
- Sledování dovozu v systému jednoduché kontroly
- Omezení dovozu v režimu pasivního zušlechťovacího styku

Vztahuje se na nečlenské státy WTO a na Čínu.

Vývoz

Maximalizace exportu, jeho omezení pouze tam, kde se projevují specifické zájmy.

Spadá sem i problematika podpory vývozu (velice citlivé).

Obecně – bez omezení. To možné např. za situace, kdy hrozí vývoz na lukrativnější trhy a následně nedostatek v ES.

Zvláštní regulace pro :

- Kulturní předměty
- Kontaminované potraviny
- Zboží dvojího použití (civilní i vojenské)
- Nebezpečné chemikálie

Podpora vývozu

Krom zemědělství není společná podpora vývozu ve společné obchodní politice nevyskytuje.

Opatření na podporu mohou být převzata pouze jednotlivými státy s ohledem na pravidla hospodářské soutěže.

Formy :

- Přímá/nepřímá podpora ve formě subvencí
- Pojištění se státní zárukou
- Poskytování úvěrů s výhodnějšími podmínkami

Ochranná opatření proti nedovol.praktikám

- ❑ obecná ochrana proti nedovoleným praktikám
- ❑ ochrana proti dumpingu
- ❑ ochrana proti nedovoleným subvencím

Dumping

- ❑ produkt je tímž producentem prodáván za různé ceny v různých zemích. Právní pohled = je prodáván za nižší ceny, než je obvyklá cena výrobce na domácím trhu.
- ❑ antidumping = státem zajišťovaná ochrana domácích výrobců, kterým dumping způsobuje újmu.
- ❑ nařízení **384/96**, o ochraně před dumpingovými dovozy ze zemí, které nejsou členy ES. Dopadá na všechny státy – členy i nečleny WTO. Umožňuje přijetí antidumpingových opatření, zejména cel. Antidumpingové opatření přijímá Komise.

Podpory/subvence

- ❑ státní podpora pro výrobu či prodej výrobku.
- ❑ nařízení **2026/97**, o ochraně před dovozem subvencovaných výrobků ze zemí, které nejsou členy ES.
  - subvence **napadnutelné**
  - subvence **nenapadnutelné**
- ❑ Možnost přijetí vyrovnávacího cla, kdyby propuštění takového výrobku do volného oběhu působilo újmu.